

Башкалар, дегилки чеченлик
жарыялаган, антисоциалисттик
артка бажып калдуруп өтө-
түшүрүр бистинк партия-
сакташырнын дуагүрөтүн
кында болушукчунуңарын
жыгара Болгариянын, Венг-
риянын болгаш Польша-
нынча артыларга баш-ба-
лаш шаштын салгып чөгө-
түшүрүр болгаш ЧССР-нин
жыгара башкаларга

СОЦИАЛИЗМ ЖАНА КАПИТАЛ АРАСЫНДАГЫ ИНТЕРНАЦИОНАЛЧЫ ДЭЭД ХҮМЛЭЭЛЭ

(Тонгуу. Эгези 2-ги арында).

Оон-биле кады сөөлүгү үеде Чехословакияны чамдык куруне ажилдакчылары, оон иштинде чакыткан даргазынын ораакчысы О. Шик болгон өскө-дөсө. Чехословакияны экономика жогжулушун куртур-биле кады ажилдакчыларын шүгүмчүлөш. Шүгүмчүлөш эрежокчү чутула түвө болбайна. Бичалла-даа шүгүмчүлөш ийи айтырыпты хандырар укурду: эртеме үндөйлөштүнгөн болгон барымдаалыг болур, ажыкчы чоң массаларынын эрге-ажыкчы, социализм эрге-ажыкчы хары болур укурду. Бичалла-даа О. Шик Чехословакияны экономикасын чыдам каап турар, кризиске таваржы турар деп шүгүмчүлөш. Бичалган Чехословакияны социализм үезинде экономика жогжулушун бүтүрүшү оорун кара бууду-биле балап каан.

Оон-биле кады Чехословакияны парламентазы ЧКП-ниң чорудуп турар экономикалык политиказы чоңунуң чаагай чоруну көдүрер арганы бербээн, капиталисттик чурттагы чурттаагы эки болуп турар дээр чүдүдү ажилын аңгыга болгон Чехословакиянын бүтү чурттагы чоңуна бүзүрлерин оролашкан.

Бичалла-даа Чехословакия электрэнергия, чай, цемент, пос болгон иштинде, болгон элт продукттары камдап, буудур талазы-биле Европаның сай-мыраңгай капиталисттик чурттарынын мурунуна, оон иштинде Англияны, Барыны Германияны болгон өскө-дөс чурттарынын мурунуна чоруп турар болбойт. Чехословакияда машина туудушкуну жогжон болгон чоңунуң кичи саңгыга оонаштыр машина бүдүрер талазы-биле деледейде мурап турар чурттарынын бирээни болуп турар.

Чехословакиянын экономика жогжулушунда үрдүкүмүчүн чептес-тер, оон иштинде парламентазы чурттар чүдүлөр камдагы, азы шүтүлүш Чехословакияны Совет Экилели-биле экономика жогжулушунда чамдаржы кылдыр көрүп турган. Оон учурунда СССР-ниң болгон СССР-ниң аразында садыглыжым-чык таарымча чок чырыткыны турган.

Совет Экилелиниң болгон Чехословакияны аразында даштыкчы садыг дугайында 1956 чылдан 1958 чылга чедер, азы оон ийи чыл иштинде чамдык сак-түрүмнери ал көрүшкөн. Бо үезин чуртуулаа Совет Экилели Чехословакияга 17 миллион тонона тарааны, барык 700 муң тонона ханеяны, 70 муң тонона хире дүктү, 51 миллион тонона нефтини, 80 миллион тонона руданы, 2 миллион тонона хире шоюну, 2,5 миллион тонона хире прокатты, 285 муң тонона чести, 200 муң тонона ажык алюминияны, 200 муң тонона ажык коргулууну, барык 3,5 миллион тонона апатит концентратын, 170 муң тонона шикти, 200 муң тонона ажык даң-дүтүн, барык 5 миллион кубометр тууду ажык болгон барык 1200 миллион ажык рубльдин машина болгон дерт-херекселерин саткан. Бир эвес Чехословакия бо бүтү бараанынын хостуг савар ахма-би-де садым алып турган болза, барык 3,5 миллиард доллар ахыны чыргы-даар ийик.

Оон-биле кады Чехословакия Совет Экилелине машиналар болгон ийик, пос, белең хел, галантерей чижекти улус херекселерин барааны-рын садар талазы-биле улут чурт турган.

Бир эвес Совет Экилели Чехословакия-биле садыглыжымчыны сандыглыжымга үндөшкөн болза, О. Шиктин керээз чүтте чедирин келдири билдиндир, ол херек Чехословакияны экономикасында ажыктыг болбай, харын улус ажил-агыягы хой саңгы бергөдөшкөн ишери таварыштыр турган-дыр.

Совет Экилелиниң картик чүс чылда социалисттик тургузушкун талазы-биле берген интернационалчы дуржулганы, а ол ышкаш социалисттик чурттарыны үр удеги практиказы Чехословакияга чамдык кижилер шүгүмчүлөш болгай. Ол дуржулга учураалыштыр чүтте чуга-соотта чугу турар «социализм» чам үлөгө-дөс тургузушун оролашканын, оон-биле баалай тускай дуржулгалар болгон холгарлашканы дугайында хой шугап турган чамдык ажилдакчылар ол үдөсгери бүгүдүнчү өтүрер укурду чижээ кылдыр көрүп күзөйрер ийик.

Совет Экилелиниң социалисттик улус ажил-агыны күтүздөр талазы-биле чехословак парламентазы үнөс чүдүлөриң кылмы-биле бистиң партиямы анаа эрпес.

Социалисттик экономиканы жогжулуш бистиң партиямыны болгон өскө-дөс акы-дума партияларыны кичи-карааларын төүшүлүш турар чүтүл-соорулаарын бирээни болгон социалисттик чурттарыны экономикасы-биле ханым харылзаны түтүшүш, оон-биле кады СССР-ниң экономика жогжулуш бистиң өнүктүрүшүнчү улус ажил-агыныга херекелди хандыр-ээн, оларның экономика жогжулушун чакыткан чурттардан өзөшү хамаарылгалыг болуп, империализм-ниң айымдарында болуп урукжар-даа хостуг турган дээш, Совет Экилели бүгү-де эрежокчү чутула хемчег-лери ая турар.

Социалисттик чурттарыны айыл чок чоруп дээш каймакчы улут арызсалыгы хуздор укур Совет Экилелине төгүлү-биле оонашкан. Оон учурунда, бистиң экономика-выз хожугушпаан, бистер канчаар-даа ажык хой хөрөгканы кам-гаала улетүрүгүн чарыгдар укурга үргүлчү таваржы турар бис, ол чорук чүтү Совет Экилелине эвес, хари болуп совет социалисттик чурттарга херек, ол чорук ам Вьетнамга уур, араб курунелерге уур империалисттик агрессияны өбүрү шавар арганы хандырар турар.

Социалисттик чаалап алышкыны-рын камгаларыны херезге өскө-дөс акы-дума чурттарыны боттарыны салымшыларыны кичири турарын билр бис. Бо бүтүрү бистиң интернационалчы хүлээлгемиз деп көрүп турар бис.

Бистиң партиямы партия болгон хурду тургузушкунуң стилин, хөрүлөри болгон эргилерин докта-мал болбайрадып турар.

Ол ажык өскө социалисттик чурттарда база чоруп турар. Ол социалисттик системаны үндөшкөнү эсү-гав чогуучалыг чоруп турар.

Бичалла-даа Чехословакияда экономика реформаның айтырымын талазы-биле маргылаа өскө байдалга чоруп турганын комундачын. Ол маргылаада ийи үндүргөн кол чүтү болза, бир талазында, социалисттик экономиканы мурунда эрпиз келген бүтү жогжулушун барымдаа чок-ка шүгүмчүлөш, а өскө талазында— хуу капиталдык ажил-чоруду-газымга дөтөм орукту ажылым бээр дээш планын эгелешкенини ала-кайлаарты рынок харылзалары-биле солдур дугайы болуп турган. СССР-де экономика жогжулушун ре-визионизм болгон контрреволюстүг идегеттер чурттуу экономиканы ка-питалисттик орукке кир тыртты-нын соорулазы кылдыр ажитааң.

VI.

ЧССР-ниң чамдык учуртук ажилдакчылары даштык поли-тикаын талазы-биле эң чутула айт-кырышкан, ЧССР-ниң Варшава Ко-ррозиниң талазы-биле алган хүлээл-гелерин болгон Совет Экилели-биле ийи талазын Керээниң эде көрүп эгелешкен.

Совет-чехословак Керээ эсүгавар бистиң чурттарымыс бот-боттарымыс болгон социалисттик дем каттышты-рылганымын өскө-дөс курунелериниң айыл чок чоруну хандырарына бот-тарымыс күнөшкениниң болгон сирий кады ажилдакчыларын кат-тыштырар хүлээлгени боттарымыс алганар. Ол хүлээлгелер болза, өскө социалисттик курунелерин ийи талазын хүлээлгелери-биле кады бол-гон Варшава Керээни. Эсүгавар оон киржикчи бүзүрүң айыл чок чоруп иделегил хандырар турар үн-дөш болур.

Варшава Керээниң киржикчи-лери чурттар социализмни чаалап алышкынынын, оларын чурт кызы-гаварында камгалар болгон Европа-га тайбыны камгалар ыдыктыг хүлээлгени боттарымыс алганар.

Совет Экилели ол хүлээлгелерин Керээниң киржикчилери ийи-мын-де хүтүсэни дээш туржуп келген болгон туржуп-лаа турар, чүтте ийи дүгү байдалда оларын каймыкын-даа айыл чок чоруп магадлытты-нар. Керээлер эсүгавар болуңуң хүлээлгелериниң шак ийиң хамаарыл-ганы Чехословакия база ийергелер келген деп СССР ама чедир санап турар.

Бичалла-даа сөөлүгү үеде Чехословакияны даштык политикасында, алайгы Европа херезге шыгыны алышкынынын тодаргай көнө-нөр бар болуп берген. Ол көнө-нөр де чехословак парламента, ралы дам-чыдалгыларында болгон тевселенде чүдүрөлдөмө эес, чазак-чагырганың чамдык учуртуктарымын чугаала-рыны билин ийереп турар. Бизди көнө-нөр мадгыга даштык херектер министр И. Гасткин меделегилери-ден элээн ие тодарап үнүп тургу-лаан. Мында чугаа Чехословакияны даштык политиказы эде көр деп улаа-дараа болулап турган кий-гыгавар дугайында чоруп турар.

Варшава Керээниң согуг бээр, ол Керээни бузар дээш көрүп орола-жымкынынар база тургулаан. Пра-гага ЧКП ТК-ның харымсалгалыг тө-лөзүлгөсү В. Пролет журналистерге ажил меделегил кылган болгон ама Варшава Керээниң күтүлдөп бактаан болгон ол Керээниң тургулуш эде көрүп эрежокчү чутула дээш. Ол оон-даа ханымал, партиялар болгон ча-зактар учуртуктарыны бекдик дей-лекет иттирип турары чөлдө билди-нир Варшава Керээниң киржикчи-лери күтүлдөшкөн. Политиктик Кон-сульаттылар Комитетиниң ажил-чү-дүрүлганын үндөшү чок чөргө куу-жуп бактаан. Шак ийиң орукту ЧКП ТК-ның учуртуктары буруу ша-вар укурду турган, бичалла-даа ол болбай.

Ол бистиң ийиң айтырымын. Варшава Керээниң Организацитай-нын киржикчилерин айтырмы, ол организацитай амык тыпты бээр деп короалыкын болушма-даа. Бизди шүтүм бүтү чурттарыны — Варшава Керээниң Организацитайны кир-жикчилериниң амыдарымы эрге-ажыктарына, оон иштинде СССР-ниң амыдарымы эрге-ажыктарына учураалышкан бооп турар. Соци-алисттик чурттарыны аразында керээ эсүгавар алган хүлээлгени боттарының курт кызматтарыны ийекпейл кам-галары хандырары оларын кир-жикчилерден негез турган. Маана дугайы Чехословакияны барыны талашта чыгараларын байлаа кан-дыгы Херек кырында чехословак талаалы ол кызматтар камгалаа чок, ажык бооп турар.

Ам, каян империалисттерин раз-вөдөшкөн чорудуп турган уред-келерин, шиконяры барыны чүк чурттарында Чехословакияны көтү-жүрүшү турган дег ийиң байлаа тур-густуған. Бичалган империализм-ниң агентилери боо-чөпкөт Чехосло-вакияны деискэриңе чажылы-би-де кирип чижээ аргалы алган.

Сөөлүгү болушкынынын үезинде Чехословакияны Барын Германия-биле харылзаларынын айтырларымы талазы-биле чамдык чехословак учуртуктарынын чугаалары дү-вөзүниң чорукту болдуруп турар.

Барын Германия Европада тур-жукан кызматтарыны, оон ийиңде ГДР биле ГФР-ниң аразында кыз-маттары хуздор көрбөн болгон хүлээп көр-даа дивейн турары, оон «бүтү нештериниң өмүзүзүндө» негелде кылдыр эрген чедип алырын оро-лажып турары, оон Барын Берлин дүзүрүп турары болгон мына чүтү-бүрү үлөгүлериң үн-дүрүп турары, ГФР яролук чексиз алырдын бүрүң-биле оталаан-ның дугайы ама чедир меделеге-ни, мынак керээни эгелешкен эгелеш-ле күш чок деп меделегеэн — бо бүтү чехословак учуртуктарга бил-диндир турган болгай.

Ол хиреле-де Барын Германия-биле чоошукжылар, оон-биле харыл-заны күтүлдөшкөнү уланган чуга-галар Чехословакияда тыпты кел-гилээн. Херектиң учуру болза Чехос-ловакия Совет Экилели биле Барын Германияны аразында турар бол-ганда СССР-ниң Европа херектери-ге политиказы чок ирүүүндө ол ба-рымда-биле тодараттырар деп Че-хословакияны чазаның өмүзүндө, ден албан эсү-биле меделегилерге чөткөн.

Бичалла-даа ийиңг чорук аңгы та-лазы-биле утка чок, төгүлүң бүтү дуржулгаларга чөүшөк болгон со-циалисттик чурттарының база Чехословакияны болуңуң-даа айыл чок чорунуң эрге-ажыктарына дүш-пөй турар.

Чехословакияны чамдык ажил-дакчылары оон даштык политика-нын Барын чүкө уландырар, ону Совет Экилелин болгон соци-алисттик өскө-дөс чурттардан сулам хамаарышканы кылдыр кийгырып турган. Ол «хамаарышпа» деп өскө-дөс Чехословакияны даштык по-литиказы социалисттик дем каттыш-тырмалыктың чурттарының чангыс азай политиказында хоор дээш чүтүлдү көжөлөп турган дээрин билр алыр берге эс-тир.

ЧССР-ге ийиңг азы чугааларга өбүрү шавымшыкын бербей тургану комундачын.

Бистиң ийиңг эрге-ажыктарымыска, оон иштинде акы-дума Чехослова-кияны эрге-ажыктарына тааржыры болза Европада айыл чок чорукту болгон чөлдө дөшөгү талазы-биле политикага Варшава Керээниң кир-жикчилерин кады ажилдакчыла-рыны кошканды эес, хари-даа күш-телдери болур. Ол болза Керээниң киржикчилерин Варшава Керээниң үзүрүн негези аны-бүрү шит-пирлиг өбүрү шавымшыкын бээрин хүлээди турар.

Варшава Керээниң чурттарымын чехословак деискэриңе чоотка чаа шериг-штаб өрөдөшкөн чорукта чыгарыш чаа баштыр Варшава Керээниң эсүгавар алган хүлээлгелери тааржы-ка чогу-биле чоруп турган чорукту кичээлгөй көр чөкөк. Шериг-штаб өрөдөшкөн чорукта турарымын үе-дөш мынак кире берген шериг ке-зектерин Чехословакияны деискэ-риңе туруп турарына уур найм-ралчы эес кампанын калбарган турган. Совет шериг кезектериниң аргаа туруп турганын антисоциалист-тик болгон барыны үздөшү күштер чехословак деискэриңе эжелээн кылдыр көрүлүп турган. Варшава Керээниң эсүгавар алган эжелешкен хүлээлгелери чурттарымын ол дөмө-жөк бер Чех. Ол болза Варшава Ке-рээниң Организацитайны шериг ме-ханизмниң ажил-чорудуларына херек кырында бергелер дээр оро-лажымкына дөмөй-дир. Боулаң алган эжелешкен хүлээлгелерин бар-ымдаалап көрүп турар тала мына-кар кылмы шыдаас.

Ол хүлээлгелери херек чок кылдыр көрүп турар тала мынакар кылмы болур. Варшава Ке-рээниң киржикчилери оортан чок чоруп түңүлдөп кылбас аргажок бол-ган. Чехословакияга антисоветтик пропагандаын, антисоветтик кемчел-лерин ийиңг чоруп турганын сөөлүң ийиңг фактыларын көргүзүп турар. Майның 2-де Старомест-шолго болгон чөйгөдөш чыдаан мадга саңгыдыр болур, амаа чам-дык ораторлар антисоветтик медел-лелер кылмы турган болгай. Про-хазканы, Ганзелканы болгон чам-дык өскө-дөс ол-ла мөзүңүң ажил-дакчыларыны дорамчылаадыг чуга-галарын база саңгыдыр болур. Парламент, радиога, тевселенде хой саңгы чугаалары база саңгы-дыр болур, оларын авторлары наймралды совет-чехословак харыл-заларын күтүлдөш, дээш, болуларын чурттарыны кылды турганар. Сөөлү чылдарда капиталисттик чур-тарыны талазында берген Чехосло-вакияда аныялалы турганы ышкыш ийиңг халлашыкынын болгон дор-амчылаадыг ховар болу берген болгай. Шейнаын херээ-даа дикж азы Ян Масариктин өлгөсүн долдур күтүлдөшкөннөр-даа дикж азы Варшава Керээниң шериглериниң өрөдөшлөгө-дөс дикж, антисоветтик хоноонниң одунче үс кудар дээш, дайынаар кайды-лаа чылдакты ажитал турганар. Хоорайларга ан-тисоветтик хукудустар тарадыр, совет туку дорам чыгаралар тарадырлар, дээш, кустур келген. Бизди үлөгө-дөс эр бистиң харылзаларымын эжикчилери ийиңг берип шыда-вас турганы билдиндир.

Совет Экилелине өжөнөшкөк чорукту өскүдери кымын эрге-ажы-ктарына тааржы турганга! Гиле-ристе уаур бистиң кады деискэ-ристе чехословак улустуң улаа-бо-н даялдын аргалар каптар дээрне-рин, словак болгон чех улустарын социалисттик чаалап алышкыныны үе чок болуп турар кижилерин дөшөгү социализмниң чаалап алышкынынын чөлдө алышкынынын учурун чур-тарыны эрге-ажыктарына ол таар-жы болуп турар. Антисоветтик болгон коммунизме уаур чорук чөлдө холбажы, бот-боттарына иemel-де болу бээр чүвө болгай.

ЧССР-ниң учуртуктары чехосло-вак-совет наймралды наймлыш чо-гууңу дугайында меделегилерин чан-гыс улаа эес кылмы турган. ЧКП ТК-ның май пленумунга бистиң хар-ылзаларымын байдалымын дугайында дүвөзүниңг сепкилдэн ханым үнөри лыпылат тургулаан. Бичалла-даа буржуаз-националист чалгыта уаур, антисоветтик чуга-галар уаур деискэриңе боттук хемчеглери Чехословакияга албайн барган. Найрал болгон дем кат-тыштырмалыктын дугайында, эви-дөш хүлээлгениңе шыпынымын дугайында чараш сөстери чугаалап болбайнаа харины, бичалла-даа сөс-тер чугула эес, хари ол сөстериң кандыг түңүлдөп болура, декларацияны сонда кандыг тодаргай хем-чеглер алдынганы чугула болур.

Чүтүгө социалисттик чурт болуп ал-гаш, чүтүгө социалисттик дем каттыш-тырмалыктын кежигүнү болуп ал-гаш, Чехословакия болуңуң хама-рыс чоруп болгон бүрүн эрте-лп дөшүрүлганын камгалап ал болур деп ол шының чорукту уттырары-не наймралды эес, антисоветтик кам-паныны сөрүк кирикчилер алба-дап шыдаас дээринең чиганың тур-бас.

Реаксылы күштер болза, СССР-биле болгон социалисттик өскө-дөс чурттар-биле ЧССР-ниң харылзала-рын божаздыгыр чедип алып бол-зап алгаш, оон-биле олар импери-ализмниң аңдуулары күдүлганын чехословак улуска бөлеткен турган-нар.

VII.

Даштык чурттарыны дөткөмчези-ге ланын турган болгон эрге-чагы-рганы эжелэриң улаа ажык-биле оролажып келген, тодаргай социал-дизмизм контрреволюстүг, антисо-циалисттик организацитайлар Чехосло-

вакияга сөөлүгү үеде тургустуған болгон олар дөшөшкөй ажиллап эгелешкен. Чехословакияга капита-листтик баш-чоруму катан тургусту-ган боттардыр соругалыг политиктиң оппозиция чуртка херек кырында, тур-густуған.

ЧССР-ге 20 чылдарын дургузунда Национал фронтта киржин турган коммунисттик эвес партиялар туруп келген. Ол партияларыны учуртула-лары социализм тургузарыны оору-биле чоруп, болуңуң ажил-чө-рүдүлганы-биле тургузушкун ажил-и-ке чурттуу чамдык коммунисттик эес күштерин мөөңөшкөн дугаалыг келген. Бичалла-даа сөөлүгү чөлдө ай-ларын дургузула ол партияларын ажил-чорудулаадык үндөшү өскө-дөс киришкен болгон. Уаучу болгон социалисттик партияларын учуртула-галары болуңуң уламышкыны шүт өскөрткөн болгон Национал фронтунуң ийиңг ЧКП-биле кады ажилдакчылары лозунгари-биле шыптынын алган, ажык оппозицияны тургузарын оролажып келген. Ком-мунисттик эес ол ийи партияның учуртулагалары боттарыны про-граммның тур документалары эрге-чагырганы боттарыныга Компартия-биле дөң эргилең болурун не-гезире. Бичалла-даа чазын ол ийи-дык турган, а ийи-даа чугаа өскө хө-дөш дугайында—Коммунисттик пар-тияны эрге-чагыргала кызыл үндүр-елерин болгон чурттуу чаа, комму-нисттик эес учуртулагалары тургузар-ын дугайында чоруп турганын кым-даа чажырбас аларган.

Чехословак социал-демократтык партияны эртен удеги ролю дикж билдиндир. Ажыктын аңгының хү-рөзлөшүн сандартышпаан, ЧСДП-ниң барыны үздөшү учуртулагалар коммунисттер уаур реакцияны де-миселени эң ийекпейл дугаалыг, буржуа тургузушкунуң иделегил чөмөгүмиз болуп чорбаа.

1948 чылда, социал-демократтык партияны революстүг кезектери ком-мунисттер-биле каттышкан соода, ЧСДП бот-догунашкыны соокта-кан. Бичаллажок Национал фронт-ун болгон ЧКП ТК-ның социал-де-мократтык партияны тургузарын хо-рудаан шиптирар бар турал-да, бо чымы ол партия херек кырында ка-тап тургуштуу эгелээн.

Июнь 12-де Прагада «Чехословак социал-демократтык партияның хо-рай бөлеткек комитетиниң амы үе-дөш политиктиң байдалына хамаа-рыштыр туржуп» деп аттыг докумен-тың калбаа-биле тараан. Чээрби чыл үзүктелген сонда социал-демокра-тык партия политиктиң амыдарына катан киргенин ол партия юридика-лаа талазы-биле, этускай тодаргай политиктиң концепцияны ийерлөш-болуш-даа талазы-биле бот-логун-нашкыны чидирбээн дээрин доку-ментте меделеген. 1948 чылдын июньда ЧКП-биле каттышкыны дугайың «күш чөк» деп чарлаа.

Бо чылдын июнь 21-де Прагада Че-хияда болгон Моравияда чамдык об-ластарыны социал-демократтарыны төлөзүлгөсү киршикен чехословак социал-демократтык партияны бө-леткек комитетиниң хуралы болуп эртен. Оон сонда социал-демокра-тык партияны обкомдары, райком-нары болгон чөс-чөс эе организацитай-лары тургустуған. Партия ажил-чө-рүдүлганы эгелээн, хари болуңуң ажил-чорудулаадыг Чехословакия-ны Коммунисттик партияга уаур чорудуп эгелээн.

Сөөлүгү чөлдө айларын дургузулаа Чехословакияга антисоциалисттик хөй-лаш бөүлөктер болгон организацитайлар типтүп келгилээн. Ол организа-циялар оппозицияны төптөриңиң ро-лю күтүлдөшүн оролажып келген болгон оларын соорулаа — соци-алист тургузушун ууткаары дээрин улам-на чажырбас аларганар.

«Клуб—231» дээрин контрреволю-стүг ажык организацитай болгон: кыргы-фашист Болоский, шаалада буржуа генерал Палечек, болуңуң үезинде ширек херек үлөгеткени дээш шит-тирп чордан империалисттик разведка-нын агентилер Рамбоусек, Чех бол-гон өскө-дөс ол клубту баштай бергенер. Олар шүтүрү социализм-ни дуржулгалыг, өжөнөшкөн дайы-нары.

Эң ийекпейл ажиллап турган болгон болуңуң хүрээлөңдө ийиңгелешкенин, ажилчыларыны, шериг албажы кижилери кириштыр оролажып турган өскө бир эсүгавар антисоциалисттик организацитай болза «Партия кежигүнү эес акти-визмниң клубу» болур. Шаанда ЧКП-ден үндүрткен Иван Сантак клубтуң идеялг башчысымы болу берген. Бо организацитайны стратегия-зы болгон тактиказын ол ажиллап кылган. «Репортер» журналга пар-тияны болуңуң баалаа меделеге-лери Сантак эрге-чагыргалаан ком-мунисттер үе-үлөш чалдыкларыны болгон элчөк чок парламент сойту-ларынның дуазы-биле антикомму-нистер эрге-чагырга кижилерин аргаларын ол бижик көргөсүн.

«Клуб—231» биле «Партия кежигү-нү эвастерин клубу»—антисоциалист-тик уламышкыны чүтү ийи-чүгү-сыгы организацитай эес болгон олар ийекпейл ажиллап турганар.

ЧССР-де антисоциалисттик органи-зацитайлар контрреволюстүг эмигрант-ларын даштыкыда төптөри, дашты-ка буржуа партиялар болгон бо-луктер-биле коңчуг сирий харылзала-лыг турган.

ЧССР-ниң учуртуктары оппози-цияны организацитайлар хамаарыш-тыр хоолу-дурмуңуң хемчеглери аларын меделеп келгенер. Бичал-жажок кандыг-даа хемчег алышмаан.

Контрреволюстүг платформаны калбаа-биле ажык пропагандалаан «Ийи муң сөс» деп кийгытыры пар-лап үндүргениңиң чижээ чуртта тур-густуған байдалдын шыпыныны, өжөнөшкөн күштерин ажил-чоруду-галары ууткаар талазы-биле дарык хемчегер аларыны эрежокчү чогу-лаан тодаргай-биле херекелешкен. ЧКП-ге шүт уура улаған ол доку-мент констатация эрге-чагырга-биле деискэриңе ажык-биле кый-гырган. Социалисттик тургузуш хөй-нү чоктары каттыштырарына ону ажиллап болгон оларга ажил-чор-удуларыны программасы болгон. Ол өжөнөшкөн платформаны авторлары боттарының туржукан камгаларга чөс-көк-херекселди ажиллаар деп кы-

жагыныңе кичээлгөй салбас арга-мын болгон. Ол күштерин ажык-биле ийе-реттиңиңиң чижээ — «Ийи муң сөс»—партияны болгон ажыктын аңгының күжүңгө даалаш болгон уаур шиптирлэг хемчег алырмын бүрүн эргени берип турган. Бичал-ла-даа контрреволюстүг күштерге кандыг-даа өбүрү шавымшыкын бер-бөш.

Ол чорук ийиңг өскө-дөс хөдө-лишкениңе эжити ажиткан болгон ийиңг күштер доран-на хөдөлгөн эгелээн. Сөөлүгү меделегил болгон ийиңг реакция, антисоциалисттик үндөшүлүг турган Коммунисттик партия-ларын оон организацитайларга чөлдөш болгон улусу эрге-чагыргага уаур уредкетиң ажил-чорудулаадыг күштелериниң фактылар көргүзүп турган. Социализмни херезге бер-динген шыны коммунисттерин ула-жып ажил калчалыны-биле күтүлдөп турар аларганар.

«Консерваттарымы күрүне эрге-чагырганын организацитайлар чал-дыктың» лозунгун шырыңмаланып алган, Национал хуралга соңгудула-ның хуусаа бетинде эртирерин улам ийиңг үздөшү организацитайларын төлөзлөри сойгулааларга Коммуни-стик партия аштырган турарын чөлдө алып дээш, оролажып туралар. Эскер чугааларга, контрреволюстүг эргилдени кылмын ажык-биле оро-лажып турганын дугайында чугаа чоруп турар.

Контрреволюция эрге-чагырганы бүдүрү, чөпкөтүг уурлаанышкын чөккө алып алырын оролажып турган, оон-биле кады өскө-дөс арга-мын ол баш уаур болон билн тур-ган. Чажыргал боо-чөпкөтү ийерлөш-тыпканын билдиндир кижектери социализмниң талакчылары-биле чөпкөтүг септирлэг алышкын болу бээр магад чок дээрин реакция бол-дот турганын көргүзүп турар. Шаан-дык бөшөк армияны, офицерлери-ң эжелэни — кадык

